

Pravda a neúspech

Ak vy zostanete v mojom slove, ste naozaj moji učenci. A poznáte pravdu a pravda vás vyslobodí. J8, 31-32

O akú pravdu ide dnes? O boj proti hoaxom, falošným informáciám? O zápas vedeckého poznania proti poverám, či tradičným predsudkom? Je pravdou boj proti nespravodlivosti? Chudobe?

Má to zmysel? Podpísať petíciu? Ísť demonštrovať? Nakupovať s ohľadom na ochranu životného prostredia? Má zmysel ozvať sa na porade proti nespravodlivému rozhodnutiu?

Ved' čo to aj tak zmení? Budeme mať mediálny výtlak, budú o nás hovoriť? Čo si myslíme, že dosiahneme?

To sú dôležité otázky.

SZ text nás povzbudzuje: „Verte v Hospodina, svojho Boha a obstoňte! Bude sa vám darit!“

Naozaj? Obstáli? Darilo sa tým, ktorí sú v názve dnešného sviatku? Cyril ani Metod neboli celebrity. Ján Hus bol zavraždený.

A čo Dietrich Bonhoeffer, martýr nacizmu? Rosa Parks, Martin Luther King, bojovníci proti utláčaniu afroameričanov v USA? Milada Horáková? Zuzana Baťová zo Štátneho ústavy pre kontrolu liečiv, Lenka Tichánková, poslankyňa Varína, zasadzujúca sa za premenovanie ulice nazvanej po Tisovi, Branislav

Tvarožek, prenasledovaný bojovník proti fašizmu, Ján Kuciak... poslední štyria sú ocenené Biele vrany za bránenie pravdy, spravodlivosti a verejného záujmu.

Niektorí z nich sú alebo boli terče útokov. Prenasledovaní. Iní zavraždení. Kvôli tomu, čo nazývali pravdou, spravodlivosťou, dobrom. Povedala by som, že pravda – aj tá Božia o človeku, hriechu a blížnych, je obsiahnutá v ich odvážnych činoch.

Poznanie pravdy – že Boh sa skláňa k človeku a chce, aby sa k sebe takto ľudia správali – podľa tej istej lásky. Úcta k druhým, snaha pomôcť, spravodlivosť, starostlivosť o znevýhodnených – sa prejavujú aj mimo cirkvi alebo vyznávajúcich kresťanov. Aj tam je pravda – Boh, ktorý sa stal človekom a bez ktorého sa láska vo svete nedeje.

Má to ale zmysel? Máme riskovať svoje bezpečie, živobytie?

To prikázané nie je. Odvážne žili a žijú tí a tie, ktorých som spomínala. Nie všetci máme rovnakú odvahu ísť do rizika straty základných istôt.

No čo ak si hovoríme - Aj tak nič nezmením. O mňa nejde. Som len kvapka v mori, moja snaha je len ojedinelá. Je nás málo...a podobne. Necháme to radšej na druhých? Nemáme rezignovať? Ved' aj tak nič nezmôžeme...

Toto sú obavy z neúspechu, nie o prežitie.

Znamená úspech, to, čo bolo v našich textoch – obstoíte, bude sa vám dariť, pravda vás vyslobodí? Máme garantovaný úspech, keď nám ide o Božie veci? Ak sme ukotvení v Bohu?

Nemecká teologička Dorothee Sölle neskôr rozvinula, čo napísal filozof Buber – úspech nie je Božie. Ježišove meno je pravda, cesta, život, chlieb, voda života. No ani raz sa nespomína úspech. Poznáte pravdu – aj jeho – a pravda vás vyslobodí.

Z čoho? Z neznalosti? Z klamu.

Pravda vyslobodzuje z hriechu sebeckta – od seba. Zo strachu.

Od ega, ktoré chce vyhrávať. Ktoré sa chce presadzovať na úkor druhých.

Pravda nás oslobodzuje od toho, aby sme si nárokovali pravdu.

Môžeme zanechať svoje ego.

To samozrejme neznamená nemať vlastný názor, dovoliť druhým, aby s nami zle zaobchádzali.

Ale znamená to „ísť tam, kde sme ničím“. Kde nám nebudú tliekať. Kde nám nebudú dávať za pravdu a posielat' páčiky. Opustiť svoje ego znamená konať podľa pravdy a lásky bez nároku na víťazstvo.

Vyslobodenie spočíva v tom, že zanecháme nutkanie k úspechu.

Neznamená to, že máme prestať presviedčať druhých, aby sa k nám pridali za dobrú vec. Nemáme prestať usilovať sa tvoriť verejné povedomie a o zmenu aj v nastavení spoločnosti, či cirkvi. Ale máme sa vzdať myšlienky na úspech. Nie on, ale naše povolanie k službe lásky má byť naším motívom.

Môžeme sa ozvať, konať v solidarite so slabými aj vo vzdore proti nespravodlivosti bez potreby valcovať druhých či už zákonmi, silou, či väčšinou.

Myslím si, že v každom z nás horí vášeň pre dobrú vec. Možno je to snaha zmieriť sa s niekým v rodine alebo zmieriť ľudí medzi sebou. Snaha poukázať na nespravodlivosť. Na plytvanie. Môžeme zorganizovať protest alebo domovú schôdzu, zbierku jedla, šatstva, peňazí. Vytvoriť plagát, podpísať petíciu.

Po Cyrilovi aj Metodovi, aj po Husovi, či Bonhoefferovi, sa snažili zničiť ich spisy. Podarilo sa to viac, inokedy menej. No oni nežili pre úspech, inak by to vzdali. Predsa ich poslanie považujeme za naplnené, hoci my by sme možno takej odvahy schopní neboli.

To, k čomu sme povolaní a povolanie, je to Husove: „Hledej pravdu, slyš pravdu, uč se pravdě, miluj pravdu, drž pravdu, braň pravdu až do smrti, neboť pravda tě vysvobodí.“